

**VILNIAUS MUZIKOS MOKYKLOS „LYRA“
PAGRINDINIO MUZIKINIO FORMALŪJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO
PROGRAMA**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Pagrindinio muzikinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programos (toliau – Programos) paskirtis – užtikrinti formalųjų švietimą papildančio ugdymo kokybę.
2. Rengiant Programą vadovautasi:
 - 2.1. LR Švietimo įstatymu (2011-07-01 Nr. XI-1218);
 - 2.2. LR Švietimo ir mokslo ministro 2015-01-27 įsakymu Nr. V-48 patvirtintomis „Rekomendacijomis dėl meninio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programų rengimo ir įgyvendinimo“;
 - 2.3. LR Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. V-4 patvirtintu „Bendrųjų iš valstybės ar savivaldybės biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašu“;
 - 2.4. LR Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. V-1269 „Dėl priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“.
3. Programą rengė darbo grupė, sudaryta mokyklos direktoriaus 2024 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. V-179 „Dėl darbo grupės sudarymo atnaujintoms ugdymo programoms parengti“.
4. Informacija apie įstaigą:

Pavadinimas	Vilniaus muzikos mokykla „Lyra“
Steigėjas	Vilniaus miesto savivaldybės taryba
Teisinė forma	Vilniaus savivaldybės biudžetinė, pelno nesiekianti įstaiga, turinti viešojo juridinio asmens statusą, ūkinį, finansinį organizacinį ir teisinį savarankiškumą, savo antspaudą, atributiką, sąskaitas banke.
Teisinis statusas	Juridinis asmuo, kodas (Juridinių asmenų registras) – 1916 63091.
Grupė	Neformaliojo švietimo mokykla, kodas 3160.
Tipas	Neformaliojo vaikų švietimo mokykla ir formalųjų švietimą papildančio ugdymo mokykla, kodas 3161.
Paskirtis	Formalųjų švietimą papildančio muzikinio ugdymo mokykla, kodas 31614209.
Mokomoji kalba	Lietuvių
Pagrindinė veiklos rūšis	Pagrindinė veiklos sritis – švietimas, rūšis – muzikinis ugdymas, kodas 85.5
Įkūrimo data	Mokyklos įsteigimo data – 1993-01-30. Įsteigta Vilniaus miesto valdybos potvarkiu „Dėl Vilniaus miesto muzikos mokyklos steigimo“ 1993-01-30 Nr. 104v: Įsteigti Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos filialo pagrindu Vilniaus miesto muzikos mokyklą „Lyra“.
Adresas	Taikos g. 47, LT-05260 Vilnius
Telefonas	+370 5 242 9470
Elektroninis paštas	rastine@lyramm.lt
Interneto svetainė	www.lyramm.lt

II SKYRIUS PROGRAMOS VYKDYMAS

5. Pilnas Programos pavadinimas – Vilniaus muzikos mokyklos „Lyra“ pagrindinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programa.
6. NŠPR kodas: 110102449.
7. Programos trukmė – 4 metai.
8. Vidutinis mokinių skaičius grupėje – 10.
9. Vidutinis savaitinių valandų skaičius – 6.
10. Programa skirta 11–18 metų amžiaus mokiniams, besimokantiems pagal bendrojo ugdymo programas. Atrankos principas: teigiamais balais baigę pradinio ugdymo programą mokiniai gali tęsti mokslus pagrindinio muzikinio ugdymo programoje. Su mokinio tėvais/globėjais pasirašoma dvišalė mokymo sutartis, kurioje aptariami mokyklos ir asmens įsipareigojimai, atsakomybė už jų nevykdymą:
11. Programos įgyvendinimui mokykla įsipareigoja aprūpinti mokymosi aplinką šiomis mokymosi priemonėmis:
 - 11.1. individualių užsiėmimų patalpose yra pianinai, kiti instrumentai (pagal poreikį), natų stovai, metronomai;
 - 11.2. grupinių užsiėmimų patalpose – pianinas, interaktyvi lenta, vaizdo projektorius, garso klausymosi įranga, kompiuteris, kitos priemonės.
 - 11.3. koncertų salėje – fortepijonas, vaizdo projektorius, nešiojamas kompiuteris, garso kolonėlės.
12. Programos pritaikymas SUP mokiniams:
 - 12.1. visi pedagogai privalo būti išklause specialiosios pedagogikos ir specialiosios psichologijos kursus (ne mažiau kaip 60 valandų) pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro patvirtintą programą ir taikyti įgytas žinias darbe;
 - 12.2. mokytojams, dirbantiems su SUP mokiniams, taikoma pirmumo teisė dalyvauti kvalifikacijos kėlimo renginiuose;
 - 12.3. individualią dalyko programą rengia dalyko mokytojas, atsižvelgdamas į mokinių ugdymosi poreikius, gydymo įstaigos specialisto rekomendacijas;
 - 12.4. esant poreikiui, įsigyjama reikiama specializuota įranga darbui su SUP mokiniams;
 - 12.5. aplinka nuolat prižiūrima, kad būtų pritaikyta judėjimo negalią turintiems mokiniams (privažiuojamas pandusas prie pagrindinio įėjimo į pastatą, veikia liftas, įrengti laikikliai tualete, koridoriuose ir klasėse nuolat užtikrinamas erdvus pravažiavimas/įvažiavimas);
 - 12.6. nuolat atnaujinamas literatūros, skirtos SUP mokiniams, archyvas bibliotekoje.

III SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI, RENGIMO PRINCIPAI, KOMPETENCIJŲ UGDYMAS

13. Programos tikslas – sistemiskai plėsti mokinių muzikos srities žinias, stiprinti muzikavimo gebėjimus ir įgūdžius ir suteikti bendrųjų ir dalykinių muzikinių kompetencijų.
14. Programos uždaviniai:
 - 14.1. sudaryti mokiniams galimybę plėtoti jų poreikius bei meninius ir kūrybinius gebėjimus atitinkančias muzikinio ugdymo formas;
 - 14.2. gilinti muzikos atlikimo įgūdžius ir gebėjimą naudotis muzikos kalbos priemonėmis;
 - 14.3. tenkinti pažinimo ir individualios muzikinės raiškos poreikius, ugdyti muzikalumą;
 - 14.4. ugdyti mokymuisi visą gyvenimą reikalingas dalykines ir bendrąsias kompetencijas.
15. Programos rengimo principai:
 - 15.1. individualizavimo - atsižvelgiama į mokinio pasiekimus, mokymosi ypatumus, gabumų raidą;
 - 15.2. šiuolaikiškumo ir dermės - derinamos tradicijos ir ugdymo naujovės;
 - 15.3. kūrybingumo ir iniciatyvumo - ugdomas mokinių kūrybinis mąstymas, atsakomybės už savo mokymosi rezultatus prisiėmimas, muzikinės raiškos pasiekimų pristatymo visuomenei gebėjimai;

16. Programos įgyvendinimo metu ugdomos šios mokinių kompetencijos:
- 16.1. muzikavimo;
 - 16.2. improvizavimo ir kūrybos pradmenų.
17. Kompleksinė įvairių muzikinių veiklų plėtotė svariai prisideda prie bendrųjų mokinio kompetencijų ugdymo:
- 17.1. Pažinimo kompetencija. Per muzikavimo ir kitų muzikos dalykų pamokas pažinimo kompetenciją mokiniai ugdomi įgydami muzikos žinių bei gebėjimų. Muzikuodami, kurdami muziką ir jos klausydamiesi, mokiniai atskleidžia savo gebėjimus ir juos tobulina, mokosi įveikti kylančius iššūkius, rasti tinkamus sprendimus, t. y. mokosi mokytis. Nagrinėdami muzikos kūrinius, muzikos kalbos elementus ir struktūras, ieškodami sąsajų su savo patirtimi jie mokosi suvokti ir vertinti muziką, plėtoja kritinio mąstymo gebėjimus. Muzikos pažinimas ir suvokimas – savitas mąstymo būdas, skatinantis savižiną ir saviugdą. Nagrinėdami muzikos reiškinių įvairovę mokiniai įgyja gebėjimų suvokti muziką skirtinguose kontekstuose, atranda sąsajas ir jungtis.
 - 17.2. Kultūrinė kompetencija. mokiniai mokosi vertinti muziką kaip svarbią savo bendruomenės, tautos ir žmonijos kultūros dalį, ugdomi muzikinės kultūros įvairovės supratimą. Susipažindami su muzikos reiškinių, žanrų, stilių, epochų ir kultūrų (subkultūrų) įvairove jie plečia savo muzikinį kultūrinį akiratį, ugdomi pozityvias nuostatas kitų kultūrų muzikos atžvilgiu, mokosi išvengti kultūrinių stereotipų, ugdomi empatiją. Atlikdami ir analizuodami liaudies muziką jie giliau susipažįsta su savo etnine kultūra, nagrinėdami ir atlikdami klasikinę ir šiuolaikinę muziką įgyja Lietuvos, Europos ir pasaulio muzikinės kultūros raidos ir jungčių supratimą. Pagal galimybes mokiniai dalyvauja bendruomenės ir visuomenės kultūriniame gyvenime kaip atlikėjai, kūrėjai, klausytojai. Muzikos žinios ir muzikinė raiška formuoja mokinių vertybinę poziciją, turi įtakos jų elgesio būdai socialinėje ir kultūrinėje aplinkoje.
 - 17.3. Kūrybiškumo kompetencija. Mokiniai skatinami pažinti ir tyrinėti, kelti klausimus ir vertinti savo kūrybines galimybes. Muzikinės kūrybos procesuose generuojamos ir įgyvendinamos idėjos, reflektuojamos kūrybinės patirtys. Mokiniai kūrybiškai interpretuoja ir vertina kuriamą, klausomą bei atliekamą muziką, jos kontekstus, kaupia muzikines patirtis, plėtoja spontaniškus ir racionalius kūrybinės raiškos ir mąstymo būdus, mokosi juos derinti. Muzikinės veiklos sudaro galimybes veikti savarankiškai, nebijoti rizikuoti ir klysti, lankščiai naudoti kūrybos būdus ir priemones, panaudoti šiuos gebėjimus kitose gyvenimiškose situacijose. Kūrybiškumas taip pat ugdomas ir mokantis pristatyti bei dalintis savo pasiekimais.
 - 17.4. Komunikavimo kompetencija. Atlikdami muziką, improvizuodami mokiniai generuoja idėjas ir išreiškia jas įvairiais muzikiniais garsais bei struktūromis, atitinkančiomis jų galimybes ir muzikinį identitetą. Pasitelkiant muzikos išraiškos priemones yra perduodama savo arba kito autoriaus sukurta įtaigi muzikinė žinia, kuria siekiama pasidalinti. Klausydami muzikos mokiniai ją interpretuoja, suteikdami jai įvairias su asmenine patirtimi susijusias prasmes. Mokiniai mokosi kurti, suvokti ir vertinti muzikos priemonėmis perduodamus pranešimus, ugdomi muzikinį raštingumą, komunikacinius gebėjimus.
 - 17.5. Pilietiškumo kompetencija. Ši kompetencija ugdoma mokantis gerbti autorių teises, savo ir kitų kultūrų bei subkultūrų muziką, suvokti muzikos reikšmingumo visuomenės gyvenime suvokimą. Mokiniai mokosi suvokti ir paaiškinti muziką kaip simbolinę galią, telkiančią ir vienijančią bendruomenės ir visuomenę. Mokomasi svarbią simbolinę reikšmę įgijusių autorinių bei liaudies kūrinių. Atskleidžiama dainų švenčių tradicijos reikšmė tautinei savimonei ir kultūrai. Svarbi pažintis ir su Lietuvos tautinių bendrijų muzika (lenkų, baltarusių, rusų, žydų, karaimų), padedanti suvokti pilietinės visuomenės etninę įvairovę. Mokiniai mokosi suprasti ir pagrįsti autorinių bei gretutinių teisių reikšmę, etiško ir legalaus kūrinių ir jų įrašų panaudojimo svarbą. Mokiniai prisideda organizuojant mokyklos renginius, juose dalyvauja.
 - 17.6. Skaitmeninė kompetencija. Mokiniai mokosi valdyti ne tik realius, bet ir virtualius muzikos instrumentus, kitus muzikavimo bei muzikos kūrimo įrankius. Pažintis su natų rašymo programomis mokiniams padeda mokytis muzikinio rašto. Savo muzikavimo ir kūrybos bandymus ar pavyzdžius mokiniai gali skaitmeninti, skelbti interneto svetainėje. Tai darydami jie susipažįsta su kibernetinio saugumo principais ir autorių teisių reikalavimais.

Pažindami muzikos reiškinius ir kontekstus, mokiniai mokosi ieškoti reikiamos garsinės, tekstinės, vaizdinės informacijos įvairiuose informacijos šaltiniuose, kritiškai ją vertinti ir naudoti. Skaitmeninių technologijų naudojimas prisideda ugdam mokinių gebėjimą spręsti problemas, kritiškai mąstyti.

17.7. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija. Drauge muzikuodami mokiniai mokosi bendrauti ir bendradarbiauti. Įvairiose muzikinėse veiklose (atlikdami, klausydami ir vertindami muziką, bendraudami kūrybos ir atlikimo procese) jie ugdomi empatijos gebėjimus, mokosi stebėti ir jausti vienas kitą (ugdomas aš-ir-kitas santykio supratimas). Pažintis su kitų kultūrų (subkultūrų) ir stilių muzika mokiniams atveria galimybę pažinti kitą, taip ugdytis empatiškumą ir toleranciją. Muzika svarbi ir kaip psichologinės savireguliacijos būdas (gilinamasi į muzikos sukeltas emocijas ir būsenas, nagrinėjami pavyzdžiai, diskutuojama). Ypač svarbios muzikinėse veiklose išgyvenamos emocijos, patiriamos įveikiant mokinio jėgas atitinkančius muzikinius iššūkius, turinčios įtakos mokinių savivertės, asmenybės ūgčiai, sprendimų priėmimui ir savivertės augimui. Su šia kompetencija siejasi ir atskiros dalyko temos (pvz., triukšmo tarša ir akustinė higiena; muzika ir žalingų įpročių prevencija, kt.).

18. Kompetencijų ugdymo priemonės:

18.1. muzikinio teksto skaitymo ir jo teisingo atlikimo gebėjimas ugdomas visuose užsiėmimuose, matant kuo daugiau muzikinio rašto ir periodiškai taikant kartojimo metodą;

18.2. muzikinės raiškos ir muzikalumo ugdymas vyksta individualioje pamokoje, skatinant vaizdinius jungti su muzika, siekiant įgalinti vidinę klausą;

18.3. ritmo pojūtis lavinamas per klausymą ir atkartojimą;

18.4. siekiant atskleisti mokinio kūrybiškumą, organizuojami šią kompetenciją ugduos projektai (pvz. mokiniai kuria melodiją, ją susieja su savo piešiniu);

18.5. visi mokiniai ruošiami atlikti programą scenoje, tokiu būdu įveikiant scenos baimę ir padidinant pasitikėjimo savimi pojūtį;

18.6. mokinių saviraiška ir individualumas ugdomas grojant solo, ansambliuose, dalyvaujant grupiniuose užsiėmimuose.

19. Mokinių kompetencijų ir pažangos vertinimas:

19.1. vertinimas grindžiamas individualios pažangos vertinimo principu, lyginami mokinio pasiekimai su ankstesniaisiais;

19.2. taikomi ir derinami šie vertinimo metodai: formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis. Vertinimo rezultatų fiksavimo būdas – pažymys dešimties balų sistemoje;

19.3. formuojamasis vertinimas atliekamas žodžiu, komentaru, nuolat bendradarbiaujant mokiniui ir mokytojui ir nesiejamas su pažymiu, siekiama pastiprinti daromą pažangą, numatyti perspektyvą, skatinti mokinį analizuoti savo pasiekimus ir kelti meninio ugdymosi motyvaciją;

19.4. diagnostinis vertinimas taikomas, siekiant išsiaiškinti mokinio tam tikro ugdymosi laikotarpio pasiekimus ir pažangą. Pažymiu vertinami mokinių ugdymo pasiekimai, kūrybinis rezultatas;

19.5. apibendrinamasis vertinimas taikomas baigus ugdymo metus (pusmetį) ir (arba) visą programą;

19.6. mokinio aktyvumas, reflektavimas, savarankiškumas, dalyvavimas renginiuose, projektuose ir pan. yra vertinami pažymiu;

19.7. sudaromos sąlygos mokinio įsivertinimui pamokoje; įsivertinimas ir padaryta pažanga aptariama su dalyko mokytoju;

19.8. skatinamas diferencijuotas vertinimas – mažiau gabesni, mokymosi sunkumų patiriantys mokiniai gali gauti aukščiausią įvertinimą, atsižvelgus į padarytą pažangą;

19.9. vertinimas vyksta ne rečiau kaip 1 kartą per pusmetį;

19.10. SUP vaikai gali būti įvertinti pažymiu, tačiau tai nėra privaloma.

IV SKYRIUS PROGRAMOS TURINYS

20. Programos turinį sudaro branduolio ir pasirenkamieji dalykai.

21. Branduolį sudaro šie dalykai:
 - 21.1. muzikavimas;
 - 21.2. solfedžio;
 - 21.3. muzikos istorija;
 - 21.4. ansamblis/orkestras arba choras;
 - 21.5. antrasis muzikos instrumentas (chorinio bei solinio dainavimo specializacijų mokiniams).
22. Pasirenkamieji dalykai:
 - 22.1. ansamblis, kamerinis ansamblis;
 - 22.2. antrasis muzikos instrumentas;
 - 22.3. kompozicija.
23. Mokiniui privalomi branduolio dalykai. Pasirenkamieji dalykai neprivalomi, skiriami atsižvelgiant į mokinių poreikius bei mokyklos galimybes.
24. Siekiant Programos dermės su kitomis muzikos krypties programomis, dalyko programos trukmė, rengimo principai ir uždaviniai, struktūra, mokymosi formos bei mokinių pasiekimai siejami su specializuoto ugdymo krypties programa (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su muzikos ugdymu programa), pagrindinio ugdymo muzikos dalyko bendrąja programa.
25. Siekiant Programą suderinti su formaliojo švietimo muzikinės krypties programa, bendradarbiaujama su progimnazijomis ir gimnazijomis, įtraukiamos jų pasiūlytos pamokos temos, jas praplečiant ir labiau detalizuojant.
26. Programą baigusiesiems mokiniams išduodamas LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos parengto pavyzdžio FŠPU mokyklos baigimo pažymėjimas.

V SKYRIUS MUZIKAVIMAS

27. Muzikavimo paskirtis – tobulinti mokinio pasirinkto vokalinio arba instrumentinio muzikavimo įgūdžius.
28. Muzikavimo tikslas – puoselejęnt individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti vokalinio arba instrumentinio muzikavimo žinių ir įgūdžių, kurių reikia kūrybiškumui ir saviraiškai atsiskleisti.
29. Muzikavimo uždaviniai:
 - 29.1. gilinti muzikinius gebėjimus ir kūrybiškumą;
 - 29.2. tobulinti instrumento arba balso valdymo įgūdžius;
 - 29.3. tobulinti muzikinės kalbos vartojimą;
 - 29.4. skatinti emocinius, kūrybinius išgyvenimus, improvizacinius gebėjimus ir aktyvų dalyvavimą muzikinėje veikloje.
30. Muzikavimą sudaro trys veiklos sritys:
 - 30.1. muzikavimo technikos tobulinimas;
 - 30.2. muzikos kūrinių interpretavimas;
 - 30.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
31. Muzikavimo mokymo trukmė – 4 metai (5-8 kl.)
32. Siūlomi muzikavimo pasirinkimai:
 - 32.1. akordeonas;
 - 32.2. altas
 - 32.3. birbynė;
 - 32.4. chorinis dainavimas;
 - 32.5. elektrinė gitara;
 - 32.6. eufonija
 - 32.7. fleita;
 - 32.8. fortepijonas;
 - 32.9. kanklės;
 - 32.10. klarnetas;
 - 32.11. klasikinė gitara;

- 32.12. kontrabosas;
 32.13. lamzdelis;
 32.14. mušamieji;
 32.15. pop/jazz dainavimas;
 32.16. saksofonas;
 32.17. sintezatorius;
 32.18. smuikas;
 32.19. solinis dainavimas;
 32.20. trimitas;
 32.21. trombonas;
 32.22. tūba;
 32.23. violončelė.
33. Muzikavimo mokymas:
 33.1. pamokos yra individualios;
 33.2. muzikavimo dalykui skiriamos 2 val. per savaitę;
 33.3. muzikavimas, pasirinkus chorinį dainavimą, vyksta mokantis grupėje; skiriamos 2 val. per savaitę mokytis grupėje ir 2 val. per savaitę – jungtiniam jaunių chorui;
 33.4. muzikavimui mokytis (išskyrus muzikavimą akordeonu ir fortepijonu) skiriama 0,5 valandos per savaitę koncertmeisteriui.
34. Muzikavimo mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - muzikavimo technikos tobulinimas	
Nuostata – tobulinti muzikos kūrinių atlikimo gebėjimus	
Esminis gebėjimas – tobulinti atlikimo techniką, atliekant vis sudėtingesnę repertuarą	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Atlikti sudėtingesnius muzikinius kūrinius	1.1.1. Tikslingai vartoti ir paaiškinti muzikos kalbos priemones; 1.1.2. naudoti teisingą aplikatūrą, alteraciją, galėti paaiškinti nuorodas; 1.1.3. įvardyti kūrinio formos elementus.
1.2. Tobulinti garso išgavimo įgūdžius	1.2.1. Naudoti ir gebėti paaiškinti garso išgavimo būdus; 1.2.2. naudoti ir gebėti paaiškinti muzikos instrumento ar balso galimybes formuojant kokybišką garsą.
2. Veiklos sritis - muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti sudėtingesnę muzikinį tekstą	
Esminis gebėjimas – atliekant kūrinį taikyti muzikos kūrinių atskleidimo išraiškos priemones	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Išraiškingai atlikti skirtingų žanrų kūrinius.	2.1.1. Atpažinti ir nustatyti kūrinių žanrą, tinkamai jį interpretuoti; 2.1.2. apibūdinti atliekamo kūrinio formą; 2.1.3. stengtis kuo tiksliau atlikti kūrinio faktūros reikalavimus (ritmas, garsas, štrichai); 2.1.4. apibūdinti ir perteikti atliekamų kūrinių emocijas 2.1.5. demonstruoti kūrybiškumą, savarankišką mąstymą, sprendžiant kylančius meninius uždavinius.
2.2. Lavinti skaitymo iš lapo įgūdžius.	2.2.1. Savarankiškai analizuoti ir atlikti nežinomą muzikinį tekstą.
2.3. Improvizuoti ir kurti muzikines kompozicijas.	2.3.1. Žinoti improvizavimo ir komponavimo principus; 2.3.2. išskirti muzikos kūrimo priemones ir būdus; 2.3.3. pristatyti savo kūrybinę idėją ir jai įgyvendinti pasirinktas muzikos išraiškos priemones; 2.3.4. gebėti užrašyti ir viešai atlikti savo kūrinį.
3. Veiklos sritis - muzikinė atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertinėje veikloje	

Esminis gebėjimas – viešai atlikti muzikinius kūrinius klausytojams	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūriniuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose, konkursuose ir kt.	3.1.1. Atlikti pasirinktą ar numatytą programą mokyklos ar miesto (rajono) renginiuose; 3.1.2. tinkamai elgtis scenoje 3.1.3. žinoti konkursų, festivalių paskirtį, reikalavimus ir juos vykdyti.
3.2. Vertinti savo ir kitų pasirodymus.	3.2.1. Sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ar draugų atlikimą (išskiriant privalumus ir trūkumus); 3.2.2. žinoti, stebėti ir vertinti aplinkoje vykstančius muzikinius reiškinius.

35. Muzikavimo turinio apimtis:

- 35.1. muzikos kūrinių atlikimo įgūdžių tobulinimas: pagrindiniai garso išgavimo būdai, kvėpavimas, intonavimas, ritminis tikslumas;
- 35.2. muzikos kūrinių interpretavimas: sudėtingesnių muzikos kūrinių formų sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas, skaitymo iš lapo įgūdžių lavinimas, improvizacinių gebėjimų ugdymas;
- 35.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, kitų atlikėjų vertinimas, sceninės patirties kaupimas;
- 35.4. kūrinių skaičius per mokymosi metus:

Muzikos instrumentas	Mokymosi metai (klasė)	Kūrinių skaičius per mokymosi metus			
		Stambios formos kūriniai	Polifoniniai kūriniai	Pjesės, dainos	Etudai, vokalizai
Fortepijonas	5–7	1–2	1–2	2–4	2–4
	8	1–2	1–2	2–4	1–2
Styginiai instrumentai	5–7	1–4	–	4–6	4–6
	8	1–2	–	4–6	4–6
Liaudies instrumentai	5–7	1–4	–	4–6	4–6
	8	1–2	–	4–6	4–6
Pučiamieji instrumentai	5–7	1–4	–	4–6	4–6
	8	1–2	–	4–6	4–6
Akordeonas	5–7	1–2	1–2	2–4	4–6
	8	1–2	1–2	2–3	1–2
Solinis dainavimas	5–8	–	0–2	2–4	2–6
Chorinis dainavimas	5–8	0–2	0–3	2–6	1–4

VI SKYRIUS SOLFEDŽIO

36. Solfedžio paskirtis – sudaryti palankias sąlygas sistemiškai plėtoti mokinio prigimtinius bendruosius muzikinius gebėjimus, suteikti bendrųjų ir muzikinių kompetencijų.
37. Solfedžio tikslas – plėtoti bendruosius muzikinius gebėjimus: ritmo, dermės, intonavimo pojūtį, klausą, muzikinę atmintį.
38. Solfedžio uždaviniai:
- 38.2. tobulinti intonavimo įgūdžius, derminį pojūtį;
- 38.3. toliau lavinti metro bei ritmo pojūtį ir suvokimą;
- 38.4. turtinti muzikos sąvokų žodyną, žinoti ženklų ir simbolių reikšmes ir gebėti juos pritaikyti, užrašant muzikinį tekstą ar savo sukurtą muzikos melodiją.
39. Solfedžio veiklos sritys:
- 39.2. intonavimas;

- 39.3. ritmavimas;
 39.4. muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.
 40. Solfedžio mokymo trukmė – 4 metai.
 41. Solfedžio mokymas:
 41.2. mokomasi grupėje;
 41.3. skiriamos 2 val. per savaitę;
 41.4. pamokose naudojamos informacinės kompiuterinės technologijos.
 42. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - intonavimas	
Nuostata – siekti tikslumo, intonuojant atliekamą muziką	
Esminis gebėjimas – tiksliai intonuoti melodijas mažoro, minoro ir kitose diatoninėse dermėse	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Intonuoti intervalus bei akordus mažoro ir minoro dermėse ir nuo garso.	1.1.1. Sudaryti intervalus ir akordus dermėse, žinoti jų ypatumus; 1.1.2. žinoti intervalų ir akordų sandarą; 1.1.3. žinoti raidinių akordų pavadinimų sudarymo principus.
1.2. Tiksliai solfedžuoti vienbalses ir dvibalses melodijas įvairiose dermėse.	1.2.1. Žinoti dermių ypatumus ir skirtumus; 1.2.2. išlaikyti tempą.
1.3. Atliekant dvibalses melodijas, girdėti kitą balsą.	1.3.1. Žinoti polifoninės ir homofoninės muzikos atlikimo ypatumus
2. Veiklos sritis - ritmavimas	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius darinius sudėtiniuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Tiksliai atlikti ritminius darinius sudėtiniuose, kintamuosiuose ir mišriuose metruose.	2.1.1. Nustatyti ir išvardyti panaudotus metrus; 2.1.2. išlaikyti tempą 2.1.3. žinoti pagrindines dirigavimo schemas.
2.2. Sukurti ir atlikti ritmo darinius sudėtiniuose ir kintamuosiuose metruose.	2.2.1. Užrašyti sukurtus ritminius darinius, naudojant žinomus muzikinius ženklus. 2.2.2. Paaiškinti metroritminius elementus ir natų grupavimo principus.
3. Veiklos sritis - muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir užrašyti klausomų muzikos tekstų savybes.	3.1.1. Nusakyti muzikos teksto metrą, tonaciją, dermę; 3.1.2. atpažinti, įvardyti ir užrašyti intervalus, akordus, harmoninius junginius
3.2. Atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą melodiją.	3.2.1. Naudotis muzikos užrašymo ženklais ir gebėti paaiškinti jų reikšmes; 3.2.2. skirti dermės laipsnius ir apibūdinti melodinę liniją.

43. Solfedžio turinio apimtis:

43.1. intonavimas ir solfedžiavimas:

- 43.1.1. vienbalsių ir dvibalsių homofoninių arba polifoninių melodijų ir dainų solfedžiavimas;
 43.1.2. trijų rūšių mažorinių ir minorinių gamų dainavimas, dermių laipsnių intonavimas;
 43.1.3. natų skaitymas ir transponavimas smuiko ir boso raktuose;
 43.1.4. harmoninių ir melodinių intervalų dainavimas dermėje ir nuo garso;
 43.1.5. T, S, D, D₇ akordų ir jų apvertimų, VII₇, VII₇^o, II₇, padidintų ir sumažintų kvintakordų sudarymas ir dainavimas dermėje;

- 43.2. ritmavimas:
- 43.2.1. sudėtingesnių ritminių darinių atpažinimas, atlikimas ir dirigavimas;
- 43.2.2. paprasti, sudėtiniai, mišrūs ir kintamieji metrai;
- 43.3. muzikos tekstų atpažinimas ir užrašymas:
- 43.3.1. mažoras ir minoras (natūralus, harmoninis, melodinis), intervalai, akordų užrašymo būdai, pagrindinės funkcijos, T, S, D, D₇ akordai ir jų apvertimai, padidinti ir sumažinti kvintakordai, vienbalsiai, dvibalsiai ritminiai ar melodiniai sakinio ar periodo trukmės diktantai;
- 43.3.2. melodinių ir ritminių frazių kūrimas ir užrašymas, panaudojant įprastus būdus bei informacines kompiuterines technologijas.
- 43.4. Išplėstinė pagrindinio ugdymo Solfedžio programa – **Priedas Nr. 1.**

VII SKYRIUS MUZIKOS ISTORIJA

44. Muzikos istorijos paskirtis – suteikti bendrųjų ir muzikinių kompetencijų.
45. Muzikos istorijos tikslas – pažinti muzikinės kultūros ištakas ir raidą, stilistines ypatybes, žanrus, muzikos ir kitų menų sąveiką, kultūros epochas.
46. Muzikos istorijos uždaviniai:
- 46.1. formuoti muzikos kūrinių klausymo, apibūdinimo ir vertinimo gebėjimus;
- 46.2. supažindinti su lietuvių muzikinės kultūros ištakomis ir raida;
- 46.3. supažindinti su Vakarų Europos muzikos stilistinėmis epochomis, žymiausiais kompozitoriais ir jų kūriniais;
- 46.4. supažindinti su kitų pasaulio šalių muzikine kultūra;
- 46.5. įgytas žinias pritaikyti muzikiniuose ir kultūriniuose renginiuose, projektuose.
47. Muzikos istorijos veiklos sritys:
- 47.1. muzikos kūrinių klausymasis ir apibūdinimas;
- 47.2. muzikos kultūrinio ir meninio konteksto supratimas ir vertinimas.
48. Muzikos istorijos mokymas:
- 48.1. mokymosi trukmė - 4 metai;
- 48.2. mokomasi grupėje;
- 48.3. skiriama 1 val. per savaitę;
- 48.4. lavinama muzikinė atmintis, muzikinė klausa, turtinamas muzikos kalbos žodynas;
- 48.5. pamokose naudojamos informacinės technologijos.
49. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - muzikos kūrinių klausymasis ir apibūdinimas	
Nuostata – suprasti ir domėtis muzikinės kultūros ištakomis, raida ir tradicijomis	
Esminis gebėjimas – remiantis sukaupta muzikos istorijos ir kitų mokomųjų dalykų patirtimi atpažinti vokalinius ir instrumentinius tembrus, muzikos kūrinius, juos apibūdinti	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Išiminti ir atpažinti muzikos kūrinius.	1.1.1. Nustatyti, kuriai stilistinei epochai priskirtinas klausomas muzikos kūrinys; 1.1.2. atpažinti klausomų muzikos kūrinių vokalinius ir instrumentinius tembrus, ansamblių ir orkestrų sudėtis
1.2. Apibūdinti klausomus muzikos kūrinius.	1.2.1. Tikslingai ir taisyklingai vartoti specifinius terminus ir apibūdinimus; 1.2.2. žinoti nurodytos epochos vokalinės ir instrumentinės muzikos žanrus bei formas; 1.2.3. paaiškinti įvairių solinių, kamerinių ir orkestrinių kūrinių skirtumus.
1.3. Atpažinti ir apibūdinti instrumentinės muzikos kūrinių formą.	1.3.1. Paaiškinti muzikos formų struktūrinius elementus; 1.3.2. nurodyti periodo, variacijų, rondo, sonatos ir fugos ir kitų muzikos formų savybes.

2. Veiklos sritis - muzikos kultūrinio ir meninio konteksto supratimas ir vertinimas	
Nuostata – domėtis savo aplinkos muzikiniais ir kultūriniais reiškiniais, lankytis koncertuose, kituose muzikiniuose ir kultūrinuose renginiuose	
Esminis gebėjimas – apibūdinti muzikos kontekstą, stebėti ir vertinti savo aplinkos muzikinius reiškinis, aktyviai juose dalyvauti	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Dalyvauti ir vertinti koncertus ir kitus muzikinius, kultūrinius renginius ir reiškinis.	2.1.1. Apibūdinti išgirstų muzikos kūrinių kultūrinį ir meninį kontekstą; 2.1.2. nurodyti Lietuvos ir pasaulio žymiausių vokalinės ir instrumentinės muzikos solistus, kamerinius ansamblius, orkestrus, chorus, dirigentus, koncertines sales.
2.2. Aktyviai dalyvauti kultūrinėje veikloje, meniniuose projektuose.	2.2.1. Apibūdinti meninės veiklos formas ir jų reikšmę savo aplinkos socialiniam kultūriniam gyvenimui; 2.2.2. parengti ir pristatyti kūrybinius projektus (pvz., rašinius apie išklaudytus koncertus, pristatymus, interviu su atlikėjais ir pan.).

50. Muzikos istorijos turinio apimtis:

- 50.1. lietuvių, Vakarų Europos ir kitų pasaulio šalių muzikos kūrinių klausymasis ir apibūdinimas;
- 50.2. lietuvių, Vakarų Europos ir kitų pasaulio šalių muzikos kultūrinio ir meninio konteksto supratimas ir vertinimas.

VII SKYRIUS ANSAMBLIS

44. Ansamblio paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti ansamblinio muzikavimo patirtį.
45. Ansamblio tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti vokalinio arba instrumentinio muzikavimo ansamblinio muzikavimo žinių ir įgūdžių, kurių reikia atsiskleisti kūrybiškumui ir artistiškamui.
46. Ansamblio uždaviniai:
- 46.1. pažinti ansamblinių kūrinių repertuarą, ugdyti ansamblinio muzikavimo įgūdžius;
- 46.2. ugdyti mokinių artistišumą, kaupti sceninės kultūros patirtį;
- 46.3. skatinti mokinius kūrybiškai pritaikyti muzikavimo pamokose įgytas žinias ir gebėjimus;
- 46.4. sudaryti galimybes mokinių iniciatyvai ir aktyvumui, pasirenkant ansamblio sudėtį ir repertuarą.
47. Ansamblio veiklos sritys:
- 47.1. ansamblio pojūčio ugdyimas;
- 47.2. kūrinių interpretavimas ansamblyje;
- 47.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
48. Ansambliai gali būti:
- 48.1. tradicinės sudėties (sudaryti iš tos pačios rūšies instrumentų arba balsų):
- 48.1.1. vokaliniai ansambliai (2 ir daugiau mokinių);
- 48.1.2. styginių instrumentų ansambliai (smuikininkų, gitaristų ir kt.);
- 48.1.3. pučiamųjų instrumentų ansambliai;
- 48.1.4. liaudies instrumentų orkestras, ansambliai (kanklininkų, birbynininkų);
- 48.1.5. akordeonistų orkestras, ansambliai;
- 48.2. kameriniai ansambliai (fortepijonas ir kiti styginiai, pučiamieji arba liaudies instrumentai (2 ir daugiau mokinių);
- 48.3. netradicinės sudėties ansambliai (sudaryti iš skirtingų rūšių instrumentų arba balsų).

49. Ansamblio mokymas:

- 49.1. mokymosi trukmė – nuo 1 iki 4 metų, 2 val. per savaitę;
- 49.2. tobulinami mokinių skaitymo iš lapo gebėjimai, ugdomas poreikis savarankiškam individualiam darbui, repetavimui grupėje, komunikavimui bendravimui ir bendradarbiavimui;
- 49.3. žadinama mokinio kūrybinė iniciatyva ir vaizduotė, plečiamas muzikinis akiratis;
- 49.4. atliekant kūrinius, pagrindinis dėmesys skiriamas teksto skaitymo įgūdžiams, ritminės pulsacijos, intonavimo tikslumo lavinimui ir kūrinių interpretavimui ansamblyje;
- 49.5. mokiniai mokomi derinti veiksmus su kitais atlikėjais;
- 49.6. mokymui skiriamos koncertmeisterio valandos.

50. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - ansamblio pojūčio ugdymas	
Nuostata – įgyti muzikavimo ansamblyje patirties	
Esminis gebėjimas – sukurti bendrą meninį rezultatą ansamblyje kartu su kitais atlikėjais	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Perteikti muzikos kūrinio nuotaiką	1.1.1. Apibūdinti kūrinio charakterį, dinamiką
1.2. Stilingai atlikti muzikos kūrinių.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus
1.3. Derinti savo veiksmus su kitų ansamblio dalyvių veiksmis.	1.3.1. Apibūdinti ir aptarti savo ir kitų atlikėjų interpretaciją
2. Veiklos sritis - kūrinių interpretavimas ansamblyje	
Nuostata – tobulinti muzikinio bendradarbiavimo gebėjimą	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti ansamblinės muzikos kūrinius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti savo partiją ansamblyje.	2.1.1. Nusakyti kūrinio metrą, tempą; 2.1.2. paaiškinti atlikimo štrichus.
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas	2.2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus
2.3. Klausyti ir kontroliuoti savo bei kitų atlikimą.	2.3.1. Girdėti kitų ansamblio dalyvių balsus ar instrumentus
3. Veiklos sritis - muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertuose (pasirodymuose) scenoje	
Esminis gebėjimas – atlikti parengtą ansamblio programą koncerte	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Scenoje atlikti ansamblio koncertinę programą.	3.1.1. Tinkamai elgtis scenoje; 3.1.2. kokybiškai atlikti savo partiją
3.2. Dalyvauti muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Gebėti pristatyti ansamblio koncertinę veiklą

51. Ansamblio dalyko turinio apimtis:

- 51.1. ansamblio pojūčio lavinimas – sceninės patirties lavinimas, gebėjimas girdėti ir vertinti save ir kitus ansamblio dalyvius;
- 51.2. muzikos kūrinių interpretavimas – muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;
- 51.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įšivertinimas, sceninės patirties ugdymas;
- 51.4. kūrinių skaičius per mokymosi metus – 4-6 kūriniai.

VIII SKYRIUS

ANTRASIS MUZIKOS INSTRUMENTAS

53. Antrojo muzikos instrumento paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti antrojo muzikos instrumento muzikavimo patirtį.
54. Antrojo muzikos instrumento tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtinę galią, padėti mokiniams įgyti antrojo muzikos instrumento muzikavimo žinių ir įgūdžių.
55. Antrojo muzikos instrumento uždaviniai:
 - 55.1. sudaryti galimybes muzikavimą styginiais, liaudies, pučiamaisiais, mušamaisiais instrumentais ar dainavimą pasirinkusiems mokiniams pažinti klavišinius (ar kitus)

instrumentus;

55.2. ugdyti mokinių pradinius grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžius ir atskleisti jo pritaikymo galimybes;

55.3. skatinti mokinių iniciatyvą ir kūrybiškumą.

56. Antrojo muzikos instrumento veiklos sritys:

56.1. grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių ugdymas;

56.2. muzikos kūrinių interpretavimas;

56.3. muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

57. Antrojo muzikos instrumento mokymosi trukmė – mažiausiai 3 metai.

58. Antrojo muzikos instrumento mokymasis:

58.1. pagrindiniu antruoju muzikos instrumentu skiriamas fortepijonas, o pageidaujant fortepijono dalyko mokiniams – pagal galimybes bet koks kitas instrumentas;

58.2. mokiniams, muzikavimo dalyku pasirinkusiems chorinį dainavimą, antrasis muzikos instrumentas (fortepijonas) yra privalomas nuo 1 klasės;

58.3. visų kitų muzikavimo dalykų mokiniai antrojo muzikos instrumento mokomi nuo antrų mokymo metų mažiausiai 0,5 val. per savaitę;

58.4. mokomasi individualiai.

59. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis - grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių ugdymas	
Nuostata – įgyti muzikavimo antruoju instrumentu patirties	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą muzikinį kūrinių antruoju instrumentu.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įgyti pradinius grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžius.	1.1.1. Nusakyti kūrinio metra, tempą; 1.1.2. pažinti atlikimo štrichus; 1.1.3. suvokti kūrinio tematiką.
1.2. Perteikti kūrinio nuotaiką.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, emocinę būseną
2. Veiklos sritis - muzikos kūrinių interpretavimas	
Nuostata – siekti pajauti kūrinio keliamas menines emocijas	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti nesudėtingos faktūros muzikos kūrinius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.	2.1.1. Apibūdinti kūrinio stilių, tematiką, turinį
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. Pažinti ir nusakyti dinaminčius ženklus; 2.2.2. apibūdinti ir aptarti savo atliekamo kūrinio interpretaciją.
3. Veiklos sritis - muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje	
Nuostata – dalyvauti koncertuose pasirodymuose scenoje	
Esminis gebėjimas – atlikti pasirinktu instrumentu programą koncerte	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Kultūringai elgtis scenoje.	3.1.1. Suvokti atlikėjo sceninio elgesio taisyklės
3.2. Dalyvauti mokyklos muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Koncertuoti mokykloje, mieste. Sceninės kultūros lavinimas
3.3. Pritaikyti grojimo antruoju instrumentu įgūdžius kitose srityse.	3.3.1. Nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda grojimas antruoju instrumentu

60. Antrojo muzikos instrumento turinio apimtis:

60.1. muzikos kūrinių atlikimo technikos lavinimo pratybos – instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, kvėpavimas, intonavimas, ritminis tikslumas;

60.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

60.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

60.4. kūrinių skaičius per mokymosi metus – 4–6 skirtingo charakterio kūriniai.